

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

پہ انٹرنیٹ کی پہ ایک کوونکی :

سمسوز حبیبی

د فضلیا لومنی غزل تولک

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

گران (فضليام)

غزليز نوښتونه

ځيني خلك په دې عقیده ښكاري، چې خپل كلتور او مقدساتو ته سپكاوى او يا ستغې سپورې په ادب كې بغاوت دى، او په دې ډېر خوښ وي، چې د باغي شاعر او ليكوال په نوم وپېژندل شي. حال دا چې د ادب ژبه د هنر ده، او هنر له ښكلا پرته بل انځور نه لري. په سپكو او سپورو كې به جاذبه وي، خو هيڅكله ورته فن ويلی نه شو، او نه ښكلايز ارزښت لري. دغه ډول شعرونه په اصل كې له فكري او ايډيالوژيكي ستونزو نه زېږېدلي ښكاري، او ادبي بغاوت نه دى.

شاعرانه بغاوت به هم له ښكلا او هم له هنره ډك وي. د بېلگې په ډول د شيخ متي بابا نظم د نصر لودي او شيخ اسمعيل د منظومو په وړاندې يو ادبي بغاوت دى. ځكه شيخ بابا په كایناتو كې د لومړي ځل لپاره په سيستماتيک ډول د جمال مشاهده تر سره كړې، او نظم يې له ستر مولانا رومي (رح) سره په سيالۍ د لاهوت په لور په الوت دى. همدارنگه خوشال بابا او بيا ورپسې استاد حمزه درواخه.

خبره به نه اوږدوم، زمونږ د ځوانو شاعرانو ترمنځ د ښاغلي فضليار غزليز نوښتونه ماته يو ډول ادبي بغاوت ښکاره شو، په

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دې ډول چې نه يې روايت تېر او تکراري سمبول گڼلی، او نه يې په فکر د فن ملامت کړې، هر خيال ته يې د هنر د بڼاپېرو لباس وراغوستی، خودا فېشن او آرایش هيڅکله هم پردی نه ښکاري، او نه د چا تقليد دی.

لار يې بېله او ځانگړې ده، له داسې يوه تشخص سره روان دی، چې د پښتون فطرت د رومان پالنې د ستر ذوق استاخي کوي: (د تروو اوبو ماهی) به دومره د چا خوښ نه شي، او نه دغه ترکيب په رومبيو کې خوږ لگي، خو چې کله ورته شاعر په خپل شاعرانه منطق رنگ اميزي ورکوي، او تصوير ترې جوړوي، کټ مټ د (زشت و زيبا) ادبي صنعت تر پولو رسي:

ته د تروو اوبو ماهی يې د جانان انځوره!
تل مې د سترگو په رانه سمندرگي کې اوسې

او تر دې يې دغه بل انځور لاندې ښکاري، چې ملي احساس يې هم بدرگه کوي:

د يار وصاله ته هم سم د خپلواکۍ غوندي يې
ماته، کې نه ښکاري په سوري د بري کې اوسې

او که د همدغه غزل په يوه بل بيت کې يې د (کم عقلي) خطاب نه وی، نو زما غوندي خوش باورو خلکو به په څه ناڅه ډول د عرفان د وجودي تگلارې لاروی گانه:

نورو نه ولې ستا پوښتنه وکړم وه کم عقلي
ته خو هر وخت گوره زما پخپل زرگي کې اوسې

د فضيلی لومړنی غزل ټولګه

د کره کتنې په نیت نه خو د نظرماتي په دود به ددې ښکلې غزل یو بل بیت هم په نښه کړم، چې د جانان خیال پکې له مضر چینجې او سر له وچ لرگي سره تشبیه شوی، چې د شعري توکو له مخې هیڅ ارزښت نه لري، خو څرنگه چې د ښاغلي فضلیار له شاعرانه برلاسی او لوړ استعداد نه ښکاري، په ډېرې لږې پاملرنې دغه ستونزه حل کولی شي، او ما ورته هغه د چا خبره ځکه وریاده کړه، چې ډېره ستاینه یې همدلته بریک نه کړي، پرېده چې نور ښه نوښت رامنځته کړي، او دا الهی (ج) قانون هم دی، چې کاینات یې په یو ځل بشپړ او سالم نه دي را استولي، ځکه بیا به زمانه د خلاقیت له جوهره بې برخې شي. د بل هر لوړ او با استعداد ویناوال غونډې ښاغلی فضلیار د خپل ځانگړي فطرت له مخې مشخص تشبیهات، استعارې او نومونې لري، چې دده تصویرونه یې گڼلی شو، داسې نه ده، چې د نورو پخواني او زاړه نوښتونه یې کارولي، چې د شاعرۍ د سقوط نښه وي، همدغه یې ماته یو ادبي بغاوت او یا نوښت ښکاري:

راشه چې خپل کلي کې سندرې درته ووايم
ته په بازارونو کې شغاری د چنار غواړې

***

یو وخت به ددې خاورې شهیدان ټول راژوندي شي
یو وخت به زمونږ سترگې بیا غړیږي دوی ته څنگه

د فضلیار شاعري په مجموعي ډول د انځور په برخه کې له ښکلو تشبیهاتو او استعارو نه سرشاره ده، او زیات وخت دغه تشبیه په تمثیل هم اوږي:

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

وايي زما مينه به خپل زړگي کې پټه ساتي
دا ساده گلله رانه لپه کې درياب غواړي

***

ستا لومړي خدا شپېلي د اسرافيل وه
يو ځل بيا وځانده شاباس چې ژوندي شم

(په سترگو کې خبرې) غزل ټولگه چې له سره تر پايه
وکتل شي، هر ځای پکې فضليار د يوه پښتون او سپيڅلي
گروهن په توگه څپاند دی، شاعري يې دومره سپيڅلې ده،
چې د تقليد بوی هم نه لري، داسې نه ده لکه څو تنې او يوسر.
په شاعري کې يې ټولنيز ارزښتونه، مقدساتو ته درناوی په
لوړه هنري ژبه تر دې حده دی، چې د خپلې ټولنې عکاسي او
انځور يې گڼلی شو. د پتمن ملت تشخص، د ازادۍ جذبه او د
يرغلگرو ماتې پکې د يوې حماسې په ډول په څپو دي.
زه په پای کې دغه ژور فکر په لالور خيال ښکلی غواړم، او
گران فضليار ته له لوی خدای (ج) نه د خوشال بابا د (پښتون)
او د شاعر اسلام علامه اقبال د (مرد کامل) جوړېدو دعا کوم.

په شاعرانه ولولو

ناکام

پوهنتون مېنه

۱۳۸۶|۵|۳۰

د فضليار لومړنی غزل ټولگه

د نزل پېغلو ماڼو ورته لوگي کړي

د سترگو شاعر (فضل هادي فضليار) په ۱۳۷۹ لمريز لېږديز کال، د تنگرهار په عالي لېسه کې زما د دولسم ټولگي زده کوونکی و. د وطن په حساب مې هم ورسره اړیکې درلودې او د خوږو اخلاقو خو به يې څه نه وایم.

خدای شته چې هاغه مهال يې پر شاعري خبر نه وم خو شعر يې لکه چې پټ ليکه ، ځکه د ډېرو نورو پښتنو په څېر، دده په مالت کې هم دې هنر ته په درنه سترگه نه کتل کېږي. خو اوس پوه شوم چې فضليار لا ډېر پخوا د هنر د کلي په کوڅو کې د غزل وظيفه ټوله کړې ده.

ما چې دده نوښتگره، خوږ ژبې او غزلبوله شاعري وليده، نو حيران شوم چې زما مات او گوډ قلم به کله دومره توان ولري چې د فضليار غونډې ځلمي په تانده شاعري هنري او ادبي ليکنه وکړي.

فضليار د ځينو نورو ځوانو شاعرانو په څېر بې دانو بوس نه دي باد کړي ، او نه يې هم اسمان د خيال په تيگو ویشتی.

هغه هر څه ته په خپلو شوخو هنري سترگو کتلي او هماغسې انځورونه يې ترې اخیستي. د خيالي نړۍ د ترخو اوبو په سيند کې يې لامبو نه ده وهلې ، بلکې ځان يې د شعر د خواږه اباسين تل ته رسولي او اصیلې ملغلرې يې ترېنه راوبستي دي.

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د فضليار شعر اخلاقي، ديني، ټولنيز، پښتني، ملي او حماسي بڼېگنې لري. د نكړيزو، سرو شونډو، شنو خالونو، بنگړيو او ... په بازار کې ډېر نه دی گرځېدلی. هغه هر څه ته د حقيقت په سترگه کتلي او هغه يې د ريالېزم د سرورزو په تله تللي دي.

د فضليار د نقادۍ ژبه اورونه بلوي ، او لکه د څېړيو د سکروټو غونډې سرې سپرغۍ بادوي. شعر يې د خوشحال خان د حماسورنگ لري. خوشحال بابا وايي:

څو وانخلي له غليمه انتقام
مرد نه خوب کا نه خوراک کا نه ارام

د فضليار لاندې بيتونه وگورئ:

خپلواکي مې د خپل قام راڅخه غواړي
له غليمه انتقام راڅخه غواړي
باغي روح مې د بدن قفس کې تنگ دی
د وحشت پر ضد قيام راڅخه غواړي
تر پايه....

د شعر ژبه يې ډېره سپېڅلې، ساده، روانه او رڼه ده؛ او د نورو ژبوله اغېزه يې د غزل جامې پاکې ساتلي دي. فضليار که څه هم د عمر زيات کلونه په کوزه پښتونخوا کې تېر کړي خو د هنر خوله يې په بېلمازه اوبو نه ده کنگال کړې. شعر يې د بديع او بيان په هنري او ادبي صنعتونو داسې پسوللی، چې سرې ورته گوته په غاښ پاتې کېږي. د ښه تکړه انجينر او معمار غونډې يې د تشبېې، استعارې او کنايې څښتنې په خپلو ځايونو لگولي او د غزل رنگينه ماڼۍ يې ورڅخه جوړه کړې ده.

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

فضليار کشر هلک دی ، خو په غزل کې يې د ډېرو مشرانو
پر پلونو پل ايښی ، حيران يم چې دا الهام ورته له کومو
غرونو د غزل بساپريو راوړی دی. وگورئ ، په لاندې غزل کې
د کاظم خان شيدا غوندي ښه پوهېږي خو دار ته په ډېروياړ روان
دی.

کاظم خان شيدا وايي:

هسې نه چې دار محروم په ميدان پرېږدي
که يو سر په تن لري بلند همته

فضليار صيب هم ورسره مناسبه سيالي کړې ده ، دا وايي:

ښه پرې پوهېږم چې مې سر په لور د دار روان دی
خو بيا هم شکر دی چې ستا د عشق پر لار روان دی
وطنه! ستا مينه کې ځيني له سرونو تېر شول
د ځينو نورو په همدې نوم کاروبار روان دی

زه ورته دا بيتونه ډالۍ کوم:

داره جنازه مې درنه ونه کړي
ځوړند تر قيامته داسې ښه يم
پاتې که دا زور گرگين له مانه شو
زه به له ميرويس نيکه نه يم

فضليار په پورته غزل کې خپله ايماني او افغاني دنده په
څومره برياليتوب سره سرته رسولې ، او هنري ارزښتونه يې
څومره خوندي ساتلي دي. خپل سرد وطن له مينې قربانوي او

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دار ته په خوشالی روانیږي، خو د وطن خرڅوونکو او بې ننگو دلاخوا له مخونو څخه پردې پورته کوي او راتلونکي نسل ته یې ورپېژني.

زما په اند فضلیار د شعر خپل ځانگړی سبک او بېله لاز لري، چې هغه له نورو څخه بېلوي. د هغه د شاعری یو څو ځانگړنوته په لاندې ډول گوته نیسم:

د فضلیار له شعر نه معلومیږي چې د افغانستان د نورو سیمو لهجې او گړدودونه یې زده دي، او په بېلا بېلو پښتنو سیمو کې راته بلد ښکاري.

نور سختې دلته شپې شوې له دې کلي کډه وړم
ترخې د ژوند شیبې شوې له دې کلي کډه وړم
د ژبو گلالی څپرې سپرې شوې فضلیاره
شروع پکې نشې شوې له دې کلي کډه وړم

په پورتنی بیت کې د (ژبي) یا د جمعې په بڼه د (ژبو) کلیمه د هېواد په جنوبي سیمو (پکتیا، پکتیکا او خوست) کې مروه ده. ده کمال کړی چې د نورو لهجو رواجولو ته یې هم پام کړی او خپل غزل یې پرې رنگین کړی دی. په لاندې غزل کې یې کندهاری لهجې ته پام وکړی:

کندهاري یاران چې کله راپه زړه سي بارا
په هغه دم مې نوزرگی ذره ذره سي بارا
ژبه مې گونگه سي بيخي غزل ويلاي نسيم
خو چې تا ووينم غزلي راشپوه سي بارا
ترپايه....

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

همدارنگه په لاندې غزل کې يې د کوزې پښتونخوا
د پښتنو لهجه راخيستي ده:

هر وخت په کې ملگرو شور ماشور غونته کې دی
دا زړه مې بس د خو شوخانو کور غونته کې دی
سهار نه تر ماښامه مې په ژبه ستا نامه وي
هر لفظ يې په ايمان د تنگ ټکور غونته کې دی
ترپايه...

همدارنگه د فضليار بله بڼه برلاسي په شعر کې داده ،
چې مهمل الفاظ يې په ډېرو مناسبو کليمو پسې تړلي او د
خپل غزل مقام يې پرې لوړ کړی:

نه ښکلي ملي ، نه مې څوک تنکي منکي خوښېږي
خو بيا مې هم دا يو او نيم چټي پټي خوښېږي
نظم چټيات گڼي ازاد شعر ته اور اچوي
د فضليار خو غزل بوله شاعري خوښېږي

د فضليار کمال ته څير شئ ، چې څنگه بڼه يې له (تنکي)
سره د (منکي) او له (چټي) سره د (پټي) مهملې کليمې راوړي
دي.

د فضليار صيب د شعر بله ځانگړنه چې د هغه شعر له نورو ځوانانو
څخه بيلوي ، داده چې هغه په سياسي مسايلو کې ادبي تراکتونه
مراعتوي ، لکه د نورو غونډې کنځلې نه کوي بلکې د
واقعتونو له مخه د کنايو او استعارو په ژبه حجابونه
پورته کوي.

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

تاسو يې لاندې بيتونه وگورئ، چې په څومره ادبي تراکت سره د گاونډيو هېوادونو په اوږو د احسان درون پېټې ږدي او د شوروي تگ لورې ورته څرگندوي. دغه راز د جهاد په اتلانو غږ کوي چې که له روس نه مو مخ راږولى نه وي، نو کفري لمن به يې له نړۍ څخه نوره هم ټوله شوې وه:

دا خلك دې مونږ ته دُعاگانې كړي
 مونږ كه نه وای روس تر هندوستانه ته
 ولې دې افغانه دومره ژر پرېښود
 ستا دوښمن روان و له جهاننه ته

دا چې فضليار په يوه علمي او ديني چرگۍ را لوی شوی، پلار او تروته يې ديني عالمان او نيکه خو يې د طالبانو او ملايانو جرنيل و. نو ځکه يې په غزلو کې ډېر مذهبي څرکونه هم ليدل کېږي.

تاسو وگورئ چې په لاندینيو بيتونو کې يې څومره لوړ ديني مفاهيم په ډېرو لنډو او ساده ټکو کې بيان کړي دي:

زړه! څه چې دې خوښه وي کوه يې خو
 پام کوه چې رب درڅخه هير نشي

فضليار زړه ته د هر څه د کولو اجازه ورکوي خو يواځې يو شرط پرې ږدي ، چې خدای به نه هيروي. دده کمال دادی چې همدا يو شرط دومره جامع شرط دی چې له امله يې سپی له هر ناوړه کاره ژغورل کېدای شي. ځکه چې الله د چا په ياد وي نو هېڅکله به يې لارې نشي.

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

همدارنگه لاندې بیتونه یې وگورئ:

پرتله له تقوا پرتله له دین څخه
څوک وایي چې ژوند لکه زقوم نه دی

***

هغوی ژوندي دي هغوی ژوند او مینه دواړه کوي
د خدای په لاره کې مړه شوي مونږ ته مړه نه ښکاري
او داسې نور.

همدارنگه د فضلیار له شعر نه د هېواد د ابادۍ ، ملي ازادۍ ،
سولې او آرامۍ وږمې راولاړېږي ، هېوادوالو ته د ښه او نوی ژوند
زیرې ورکوي ، نهیلی په کې ډېره نه ترسترگو کېږي ، له ټوپک او جنگ
څخه کرکه کوي او پر ځای یې د کتاب ، قلم او پښتني حجاب سره
مینه لري :

فضل د خدای دی د ټوپک پر ځای گلاب غواړي اوس
چا چې به کلي وړانول هغوی کتاب غواړي اوس
دده د لاسه مود مړه نیکه هدوکي خرڅ کړل
خدازده چې نور راڅخه څه شی انقلاب غواړي اوس
ترپایه...

هغه د همدې غزل په پای کې خپل یو خصوصیت او
ځانگړتیا ته اشاره کوي او وایي:

نور دې د سترگو او ښو په ژبون نه پوهیږي
د فضلیار زړه درنه تکه سپین ځواب غواړي اوس

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

ريښتيا ده چې فضليار سپينې او زړه وړې خبرې کوي ، او له نورو څخه د هغوی د کړنو سپين حساب غواړي. په غزل او ورځيني ژوند کې له هيچا څخه نه وېرېږي ، د رحمان بابا غونډې نه د چا بې ځايه غندنه کوي او نه هم بې ځايه ستاينه.

ما چې دده جرئت، استعداد، هنري شوخی او خوږو اخلاقو ته سوچ کړی، نو دا غزل مې په ذهن راوړېدلې ، چې دلته يې فضليار صيب ته ډالۍ کوم:

نه پېچومي کې تم شوی نه په څوږ
 دا د هسکو غرو د سپينو واورو چوږ
 هره چيغه يې رلي د پشه کال ده
 چې باران ورسره مل شي جوړ کړي خوږ
 غاړکۍ يې د غزل ناوې ته راوړه
 ملغلرونه يې جوړ دی هر يولوړ
 په قلم او ځلميتوب يې برکت شه
 راته ښکاري د پامير له غره نه لوړ
 ننداره يې چې په سپينه ږيره وکړه
 يار محمد يې د ستايلو بولوي وړ

زه خپله ليکنه رانغاړم او د فضليار صيب د شاعرۍ په هکله دومره وایم، چې هغه واقعاً خوندوره، ساده او ښکلې پښتنه شاعري کړې ده. زه يې په دواړه مخه ښکلوم او د راتلونکي نسل د وياړ هنري شمله يې گڼم.

په اشعارو کې يې بې ځايه ، شډل او بازاری لغتونه نه دي راوړي. غزل يې د پښتو ادب لپاره غټه پانگه ده. د ريالېزم په رڼه لار يې قدمونه اخيستي او د خپلو همزولو نه يې د غزل لاره

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

بېله کړې ده. له بڼاره وتی خو ترڅ یې نه دی پرېښی، د قافیو
خوند او د شعر طول او عرض ورته نه دی خراب شوی. زه
ورباندې ویاړم ، مور و پلار او ټولو پښتنو ته یې مبارکي
وايم.

بې عیبه یواځې الله دی ، انسان که هر څومره پیاوړی او
تکره شي بیا هم نیمگړتیا لري ، داسې به د ده په شعر کې
هم نیمگړتیاوې یې. خو فضلیار خپلو نیمگړتیاو ته هم
پاخه او هنري رنگونه ورکړي.

زه په پای کې دده تاندې هنري ځوانۍ ته د دُعا لاسونه
لپه کوم او په لاندې ډالۍ یې لمانځم:

د پگړۍ بلا دې واخلم د شملې دې را په سر شه
خدای دې وساته له سترگو غلیمان دې له نظر شه
له سپین ږیرو نه یې وروسته، هلکان دې نیوی نشي
د غزل توره تېره کړه لږ شه نور هم زړور شه
سپوږمۍ ونیسه له لاسه ستوري ټول په خوب ویده کړه
د غزلو لمر دې خور په پښتونخوا کې لرویر شه
خدای دې دواړه په جنت کړي کوچی داسې درته وایي
فضلیاره دا کتاب دې مور او پلار ته بختور شه

په پښتنه مینه

اسناد یار محمد (کوچی)

د کوچیانو کلی، قصبه، جلال اباد

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د فضليار پېژندنه

فضل هادي فضليار د منځني قد ، سپين رنگ او له خندا ډکې څپرې لرونکی تنکی ځوان دی؛ چې له ننه درويشت کاله وړاندې يې د محترم مولوي عبدالعزیز په کورنۍ کې نړۍ ته سترگې پرانستې دي.

څرنگه چې هغه د سره رود د نوموتي عالم مولوي علي احمد (چې په جرنيل صيب مشهور و) لمسی دی، او د يوې ديني او مذهبي کورنۍ پورې تړاو لري؛ نو د ښو او بدو له پېژندو سره سم يې ديني زده کړې پيل کړې. فضليار د وخت په تېرېدو سره ځان له جوماته ښوونځي ته ورسوو ، د تنگرهار له عالي لېسې فارغ شو او د کابل د پوليسو اکاډمۍ جنايي څانگې ته لاړ.

فضليار خپلې ښوونيزې هڅې نورې هم گړندۍ کړې، د تنگرهار پوهنتون تر انگرې ورسېد؛ او اوس د همدې پوهنتون د انجینرۍ پوهنځي د پنځم کال زده کړې (محصل) دی.

فضليار هغه د چا خبره ژوندۍ مری ده، د لوړو زده کړو ترڅنگ په فرهنگي برخه کې هم ډېر فعال دی او د خپلې ژبې سره د بې کچې مينې له امله د فرهنگي ډگر په سرلازو کې راځي.

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

هغه مخکې د مینې مجلې د کتونکې ډلې غړې او تر څنگ یې د پژواک خبري اژانس پري لانس ژورنالست و. خو اوس مهال د نړۍ مجلې مسئول مدیر او د ځوان کلتوري خوځښت د علمي او خپرنيزې څانگې مشر دی. دغه راز د یو شمېر نورو خپرونو سره قلمي همکاري هم لري.

فضليار د خپلې شاعرۍ په څېر ډېر خوږ او د نرم خوی څښتن دی. ډېرې خبرې نه کوي، او بې ځایه کړتې پرته یې نه خوښيږي. خو د ځينو ملگرو په اند د مینه ناک طبیعت ترڅنگ ډېر شوخ هم دی، او یو شمېر یاران یې له شوخی څخه سر تګوي.

په هر حال د هغه خوځنده قلم او گړندی فرهنگي هڅې د ستایلو دي. زه ورته ددې غزلتولگې د چاپ مبارکي وایم او خپله لیکنه د حمزه بابا په دې بیت پای ته رسوم چې وایي:

خدای دې مین ډېر کړي چې بښې کوي
ماته خو نور چل د دُعانه راځي

نصیر احمد بناد

د ځوان کلتوري خوځښت مشر

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

فضل د خدای دی د ټوپک پر ځای گلاب غواړي اوس
چا چې به کلي وړانول هغوی کتاب غواړي اوس

وايي زما مینه به خپل زرګي کې پټه ساتي
دا ساده ګله رانه لپه کې درياب غواړي اوس

چې خپل عزت ، قدر او پت يې په کې وليدلو
په اروپا کې ګوره پېغلې نور حجاب غواړي اوس

اول يې وېل رآه ليلام يم په تاوان يم ياره
د هرې خولې د هرې غېږ رانه حساب غواړي اوس

دده د لاسه مو د مړه نيکه هډوکي خرڅ کړل
خدا زده چې نور راڅخه څه شی انقلاب غواړي اوس

هغه بې عقله چې له تانه يې ځان بنکلی ګاڼه
دادی راغلی دی، مافي هغه گلاب غواړي اوس

نور دې د سترگو او بڼو په ژبو نه پوهيږي
د فضليار زړه درنه تکه سپين ځواب غواړي اوس

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

کاش په هر اشنا مې گران لکه ماشوم شم
کاش د هر دښمن پر سر لکه اتوم شم

د دې خپل زړگي په زړه کې به مې اوسم
کاش جانانه دومره خوږ لکه ستا نوم شم

غواړم ستا په شان پري ځان ته واده کړم
غواړم سم د کوه قاف د پاچا زوم شم

پولادي زړه مې پوښتنه درنه کاندې
چې دا ولې ستا په مخ کې لکه موم شم؟

ځان ظالم او کبرجن راته ښکارېږي
خو چې ستا کبر را یاد شي ، نو مظلوم شم

پر سينه دې سپين که تور ټيکری خوبېږي؟
راته وايه چې په دې دواړو کې کوم شم؟

فضلياره خیر که اوس ورته هيڅ ښکارم
خو که وخت راغی نو بیا به ورمعلوم شم

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د وخت نادودو ناکردو کې به ترکله اوسي
نور به مې روح او جسد دواړه يو تر بله اوسي

ستا ټول غمونه چې هر يو يې لکه غره غونډې دی
زما د زړه کونج کې ځائېږي بل ځای څله اوسي

تر څو چې هاغه پورې غره کې خونخور باز اوسېږي
د سولې شنه کوتره دې کلي کې کله اوسي

خدایه! د هر مین برخلیک د هاغه باغ په څېر کړې
چې د نري چنار تر څنګ پکې شنه وله اوسي

رب دې زموږ د چم پر ښکلو باندې ورحمېږي
د ښکلاګانو قاتلان بیا ډله ډله اوسي

ته بې وفا د فضلیار له زړه چې لارې نو څه؟
هاغه ده هلته پر هماغه ځای اوس بله اوسي

د ساینس او تکنالوژۍ اسلامي پوهنتون

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د مصطفیٰ سالک پر لیکه

پوهېږې اوس مې څنگه بې له تانه زندگي ده ؟
جانانه! وه جانانه! بلا گرانه زندگي ده

د سترگوله يو رپ سره يې څو کسو نه واخلي
ددې وطن د خلکو څه ارزانه زندگي ده

پښتون يې چې ونه گنې کوم بل څه ورته وايه
د چا چې بې حجرې او بې اذانه زندگي ده

چې يار يې وي ، کوکنار يې وي او رحم پر خوارانو
د داسې خلکو بالکل بې ارمانه زندگي ده

د فضيليس لومړنی غزل ټولګه

بې مینې ، بې لتانه ، بې له یاده دې جانانه
بې عقله او بې روحه بې وجدانه زندگي ده

چې نه پکې عزت وي ، نه غیرت او نه مېړانه
هغه گورئ ملگرو بې ایمانه زندگي ده

سره له دې چې ډکه ده له رنځه فضلیاره
خوبیا هم گوره مینه څه کامرانه زندگي ده

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

داسې خو نه ده چې تنها مې په زړگي کې اوسې
ته په گلاب ، ته په شفق ، ته په سپرلي کې اوسې

ته د تروو اوبو ماهی يې د جانان انځوره !
تل مې د سترگو په رانه سمندرگي کې اوسې

زړگيه! ټوله ورځ کې يو سات هم په خپل ځای نه يې
بس همېشه د يار د غاړې په ځونډي کې اوسې

د جانان خيال، مضرچينجيه! پام چې مات يې نه کړې
څومره بې پامه مې د سر په وچ لرگي کې اوسې

د يار وصاله! ته هم سم د خپلواکۍ غونډې يې
ماته کې نه ښکاري په سيوري د بري کې اوسې

نورو نه ولې ستا پوښتنه وکړم وه کم عقلي!
ته خو هر وخت گوره زما په خپل زړگي کې اوسې

اوره! د ټولو عاشقانو کې دې وخت تېر کړی؟
کنه تنها د فضليار په اسوبلي کې اوسې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

ته رانه واخلي د فرېب او دا د چل ملگري
خاونده راكړې په زړه سپين لکه ممل ملگري

والله پر ما باندي خو زور د رقيب نه رسېدو
زما خلاف ورسره يو شول زما خپل ملگري

ستا له نظره ولې پت گرځي پوهېږې په دې؟
زما زړگی همېشه ځان ساتي له غل ملگري

که امريکا، روسيه او چين خپلو کې هر څنگه وي
زمونږ خلاف گورئ بيا ټول دي يو د بل ملگري

د ازاد شعر غوندي کاره واړه مې نه خوښېږي
غواړم خواړه او په لاز سم لکه غزل ملگري

د دولسم ، لسم او اووم ياران به څنگه هېر کړي
د فضليار چې اوس هم ياد دي د اول ملگري

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

ټول خوی او خواص دې بس همدا بڼه دي بدل مه شه
نیت د بل ملګري دې هیڅکله درته غل مه شه

زلفې ، شونډې ، زنه او دا سره سره انګي دواړه
ټول دې گل او گل شه، خو په سترگو کې دې گل مه شه

زړه دې لېونی بڼه دی چې لیکې لېونی غزل
عقل دې الله وساته عقل دې پاگل مه شه

څه چې دې په زړه کې وي پوره دې ارمانونه شه
هر څه دې خدای درکاندي، خورا درته اجل مه شه

نظم، بګتۍ او نور د دوی په څېر شعرونه دې
شي دې ، پروا نه کوي خو خاورې دې غزل مه شه

دا دُعا په نیمه شپه کې شوې فضلیار ته ده
ده هم پرې آمیین کړی چې توري دې خجل مه شه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

بس يو ارمان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري
زړه مې جانان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

د خلکو مينځ کې جنگ، جگړې او په اخر کې جرگه
دا ملکان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

دا جينکې چې په لمانځه کې دُعاگانې کوي
دوی هلکان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

چې دک له مينې محبت نه وي بس هر يو شاعر
داسې جهان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

فضليار تل يو پرمختللی او سوکاله غوندې
افغانستان له خدايه غواړي بل ارمان نه لري

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

راشه د گل غونډې سپرلي غونډې بشر دربنيم
ځان ته دې وگوره بس دغه شان نفر دربنيم

د زلفو ورېځو کې يې پټ ساته که روغ مې غواړې
دا لمرين مخ دا د مېن د مرگ خطر دربنيم

عجب مقتول دی، خپل قاتل لکه ايمان پرې گران دی
مړې! خو خپل زړه او دا ستا مړاوی نظر دربنيم

په هغې ژمنې دې بلا مازيگري واوښتل
تا چې ويل همدا راتلونکي مازيگر دربنيم

باور مې نشي چې له تور غره نه دې کم وي گرانې!
ستا په سينه کې دا د تورو تيرو غر دربنيم

ته يې خوښېږې ((لمر)) په تا باندې مين دی گلې!
دا چې دا ځمکه باندې گرځي دغه لمر دربنيم

د فضيلی لومړنی غزل ټولګه

دا امکان شته چې د دُبمن لاسونه بڼکل شي رانه
د چا لپاره به سرکوزی هم اتل شي رانه

تا به خوشحال ساتم که ته چېرته خفه شوې رانه
کېدای شي یاره چې د ژوند ډپوه مې گل شي رانه

افغانستان په خپر ویجاړ زړه مې په دې سوچ کې دی
چې گاونډي لبوان به منعه په خه چل شي رانه

کله چې لست د گلو لیکمه ، نو نه پوهېږم
چې ستا نامه ولې په ټولو کې اول شي رانه

جانانه! ستا راخپلول خو دومره سخت کار نه دی
خیر که په دې عمل پردي دغه ټول خپل شي رانه

هغه خبره دې رینستیا شوه چې ویل به دې تل
له خپله لاسه به (فضل) غریب پاگل شي رانه

د فضیلم لومړنی غزل ټولګه

په زوره کور پرې جوړوي څه ستمگره ده یار
یو څوک مې زړه کې لاس وهي لکه کوډگره ده یار

اوس تر کورونو رسېدلې په دېرو کې کېږي
زمونږ د مینې کیسه تېره تر گودره ده یار

زما د زړه باغي مرغه چې یې تابع کې ځان ته
دا د ظالم لور گوره څومره زوروره ده یار

طیبه ! یار هېرول څه مانا خپل ځان کړمه هېر؟
زما له واکه څخه دا بهر خبره ده یار

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

پام چې د شېخې مخکې څه وړانه خبر ونه کړې
چې همدا اوس راکوزه شوې له ممبره ده یار

چتي غوسه یې زړه ! په ما کې څه گناه خو نشته
په نه خبره رانه هسې مروره ده یار

انجینری غوندې خو وخت د فضلیار نه نیسي
غزل لیکل خو د یوې شېبې خبره ده یار

نکرهارپوهنتون

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

الله خبر چې هر سرې پسخېږي دوی ته څنگه
دا زړونه له سینې نه ورکولېږي دوی ته څنگه

دا بڼکلي د اسمان خو مونږ ته ستورو غوندې بڼکاري
چې بڼکلي ددې ځمکې به بڼکارېږي دوی ته څنگه

مشرانو خو خپل زړونه په دې خلکو بڼه تش کړي
ډک زړونه ددې خلکو به خوټېږي دوی ته څنگه

دا مستې جینکې چې یو پر لاس کړي نو دوه مات کړي
بنگرو نه مړوندونه به ډکېږي دوی ته څنگه

یو وخت به ددې خاورې شهیدان ټول راژوندي شي
یو وخت به زمونږ سترگې بیا غږېږي دوی ته څنگه

دا خلک فضلیار غوندې مینو ته حیران دي
چې شوخي به په زړونو کې منجېږي دوی ته څنگه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

ښه پرې پوهېږم چې مې سر په لور د دار روان دی
خو بیا هم شکر دی چې ستا د عشق پر لار روان دی

وطنه! ستا مینه کې ځینې له سرونو تېر شول
د ځینو نورو په همدې نوم کاروبار روان دی

څنگه به وويني ښه ورځ زمونږ غټه خیتي مشران
چې ورپسې د مظلومانو لوی ازار روان دی

اوس د پیسو له شماره وتې ده خبره نوره
اوس د موټرو او کورونو دلته شمار روان دی

لکه چې بیا یې اورېدلې د چا مسته غزل
فضلیار گوره پر لار هغسې ځمار روان دی

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

تر اوسه زړونه د اغيارو لا ساړه نه بڼکاري
لامې د زړه په غوښو دوی راته ماړه نه بڼکاري

هغوی ژوندي دي هغوی ژوند او مينه دواړه کوي
د خدای په لاره کې مړه شوي مونږ ته مړه نه بڼکاري

اوس خو مې دادی له سينې څخه غټ شى ورک شوی
اوس دې هم تا ته مړه کاته لکه چې غله نه بڼکاري

پام کوه بيا دې په سينه چې لونگ ځورند نه کړې
د پاچاهۍ پر تخت مې ماته بل څه بڼه نه بڼکاري

لکه لپوه وهي ټوپونه هر يو بڼکلي پسې
دا په سينه کې مې پروت شى خو ماته زړه نه بڼکاري

خدای خبر ولې فضلياره په تا څه شوي دي
اوس دې برېتونه د پخوا په څېر کاره نه بڼکاري

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

نه بنکلي ملي ، نه مې څوک تنکي منکي خوښيږي
خو بيا مې هم دا يو او نيم چتې پتې خوښيږي

هغه ياري نه ده چې څوک پکې ونه ځورېږي
ما ځوروه زما ياري کې اسويلي خوښيږي

څوک احمدزي، څوک ستانکزي ، څوک خوگياني خوښوي
زما په ټولو پښتنو کې اړېدي خوښيږي

له مجبوري او احتياجي څخه امان غواړمه
خو خپل جانان ته مې زاري او مجبوري خوښيږي

زه به دې غم اخلمه ، درد اخلم ، بلا اخلمه
سپينه خولگۍ خو دې اشنا د هر سړي خوښيږي

نظم چتياټ گڼي ، ازاد شعر ته اور اچوي
د فضليار خو غزلبوله شاعري خوښيږي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

تا هېرولې نشم گرانه تا به لا يادوم
روح به ستايمه ، ضرور به خپله سا يادوم

مخکې ډېر بڼه وم چې وزگار به شوم راياده به شوې
اوس چې تسپې اړوم پام مې شي چې تا يادوم

خلکو ته ناست يم له سهاره تر ماښامه پورې
ورته لگيا يم نور نوڅه خوستا جفا يادوم

په ژوند خوستا هېرول بالکل ده ناشونې خبر
له مرگه پس به هم په ژبه مسيحا يادوم

ستا د يوې خولې شکرانه کې زه يوه شپه ټوله
څادر په سر کړم د جومات کونج کې الله يادوم

تا فضليار ته مې هم خوله او هم خپېره درکړه
ته راته هاغه يادوه او زه به دا يادوم

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

سترگې خونه دي ، تباهي ده ، بربادي د خلکو
د غنم لو غوندي پرې يار زړونه ربيبي د خلکو

يوه پوښتنه مې په زړه کې ده ريښتيا به وايې
دا چې منگي دې ډېر مات کړي که زړگي د خلکو؟

دا ځني ځني چاپلوسي لکه هنر غوندي وي
دا ځني ځني خو چتې خپلې ختې د خلکو

منم چې (مسته) يې خو پام گرانې چې سهوه نشې
هغه (حيا) ده چې زړگي همپشه وړي د خلکو

د فضيلې لومړنی غزل ټولګه

لگيا دي غاړو کې يې هار د غلامۍ اچوي
خو په وينا کې ستايي دغه ازادۍ د خلکو

زمونږ په چم کې خو د هر چا تکه زېر اوښتي
خدازده په څه وي داسې تک سره انتگي د خلکو

هيڅ پروا نه کړي فضلياره که يې وخت گڼي سپک
خير دی رسېږي تر خالقه اسويلي د خلکو

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

ما که قلندر غواړې او ما که تل خُمار غواړې
ما که بې پروا له نړۍ، ما که تل هوښیار غواړې

ای د جانان یاده ! نو یواځې به مې نه پرېږدې
راشه ، که مې چپرته د غزل سپه سالار غواړې

افرین افغان ځوانه! همدا د وطن مینه ده؟
خپل وطن ویجاړ پرېږدې، پردي وطن کې کار غواړې

راشه چې خپل کلي کې سندرې درته ووايم
ته په بازارونو کې شغاری د چنار غواړې

بس کره فضلیاره کوم بل څه خو هم ترې وغواړه
څو پورې به خدای نه دعاگانو کې یو یار غواړې

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

ان تر سهاره ستا له یاد او اداگانو سره
لگیا یم ټوله شپه لوبېږم له دېوانو سره

د کلي پېغلو په ګودر کې څنګه پرېکړه وکړه؟
چې دوی به څه کوي له خپلو لېونیانو سره

د رقیبانو تور مخونه او کوڅې د کابل؟
بنکلی جنت کله بنایېږي له کارغانو سره

رقیبه! تا خو ګیدرانو کې هم نه شماری څوک
خو ګوره مونږه جنګېدلي یو لېوانو سره

وېل یې زما دې دا بنکاري سترګې نور نه دي پکار
د مین سترګې بنې بنکاريږي ژاگانو سره

چې په ژړا مې ورته سرې کړې نو شین سترګې ویل
خدازده که سوله حزبیان وکړي پرچمیانو سره

کابل-مخنی طب

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

غومبوري دې زما د وينې وېش باندې لگيا شول
دې کار ته نن دوه غټ غټ بلاگان سره سلا شول

جرگې د معشوقو له خدايه سپين او سور رنگ وغوښت
د زېر رنگ په ټاکنه عاشقان سره سلا شول

يو څوک له کوه قاف نه راشي وايي مبارک شه
له تا سره خپلوی ته بڼاپېريان سره سلا شول

الله ! دغه خواره واره پر يو مشر راټول کړې
دارلو ته يې بيا د غرو لېوان سره سلا شول

باڼه دې ياره پوه کړه چې لږ رحم نه کار واخلي
ايستلو ته زما د زړه د کان سره سلا شول

پوښتنه ترېنه وشوه چې په ژوند قيامت دی څه شی؟
ځواب ته يې مين ټول په (هجران) سره سلا شول

سبا به فضليار لکه منصور غوندي په دار کړي
په دې پرېکړه نن واره ملایان سره سلا شول

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

پوره پوره يقين لرم تاثير باندي د زلفو
ترلی بند په بند يمه زنخیر باندي د زلفو

دا خو شپې خوب کې گورم پکې اوږمه را اوږم
اه شپخه ! ژر مې پوه کړه په تعبیر باندي د زلفو

مال دومره مهم نه دی د خان ویر خه پروا نه کړي
اخته دې نه کړي خدای هیڅوک په ویر باندي د زلفو

ناصحه ! تا یې هم لکه چې خوند ولید که څنگه
بیخي نن نه مړېږې په تفسیر باندي د زلفو

د هر زړه یو ځای خوښ وي خو زړگی د فضلیار بیا
همپش اوسپدل غواړي پر کشمیر باندي د زلفو

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

خالق دې د ښکلا له بامه وغورځوه مړه شې
د کبر او غرور له تخته لاندې راچپه شې

زړگی بېچاره دلته په ټوپونو شي خیر غواړي
چې کله ته په بر سر د کوڅې کې رابنکاره شې

کابله! کور د هیلو شې چې نوی مشر راشي
خو خوشې وروسته بېرته بیا د هیلو هدیره شې

خفه جانانه بیا به هسې وخت کله رانشي؟
چې نورو نه رامنډه کړې پر ما خوره وره شې

ډېر زړونه دې سوري کړل خو په تاهيخ هم ونشول
په زړه باندې ډبرینې کاش په زړه لکه ښیښه شې

چې سترې فضلیار غېر کې آرام او بیا ویده کړې
الله خبر که دومره مهربانه لکه شپه شې.

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

واړوه نور خاورې د هغې شپې پر کيسو باندي
زه شوم په زاريو ستړی ته شوې پر نخرو باندي

زړه ! حال به يې ستا غوندي وي مې به له شوگيره شي
څوک چې اعتبار کوي د بنکلو پر وعدو باندي

هر څه چې کوڅه کې وکړو هيچا ته حال نه وايي
دغه اعتبار لرو د اوړي پر غرمو باندي

ناستي وي کرارې کور کې هر څه نه بې غمه دوی
دا ظلم که رحم دی پر پېغلو پښتنو باندي؟

اوس يې چې کوڅه کې فضلياره بې ديدنه يې
هسې ژړېدلې په سفر کې پر شپو شپو باندي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دکمین صېب پر پل

تر څو به په چل ول باندي قدم راسره ږدي
لاسونه به په دروغو په قسم راسره ږدي

چې زه دې شرابي کړم ته خو هم ځان لږ ځمار که
ضرور به دا ځل شونډې په چلم راسره ږدي

که غواړې يې نو زه خو يې تنها غږوي نشم
رباب باندي به څو گوتې ته هم راسره ږدي

مانښام خو دې بانو باندي کړ تېر، اوس نيمه شپه کې
وعده د يوې خولې په سپېده دم راسره ږدي

چې ماته دې په خپلې سينې ځای راکړ نو گوره
يو څو پيالې د بنگو به نو هم راسره ږدي

زما پر نازک تن به فضلياره غرض نه کړې
بس يو به دغه قول بڼه محکم راسره ږدي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د زړه په تل کې مېشته کېږي بل ځای نه اوسېږي
مینه په وینه کې گډېږي بل ځای نه اوسېږي

نوره یې مخه د سپېرو خاورو په لوري اوږي
څوک چې له یار نه جلا کېږي بل ځای نه اوسېږي

جانانه! تا نه دې غمونو کې وفا ډېره ده
هغوی له نورو نه شرمېږي بل ځای نه اوسېږي

له ټول بدن نه شوې راټولې د دردونو څپې
د زړگي لور ته راستنېږي بل ځای نه اوسېږي

که د ويجاړ وطن غمونه دې په کار وي نو ټول
د فضلیار زړه کې اوسېږي بل ځای نه اوسېږي

هرډېور

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

دلته گوزاره شوه له تور فکرو سره سخته نور
بنکلیه ! که زما منې له دې کلي نه تښته نور

غواړې چې زما له خولې د خپل حُسن صفت واوري؟
پرېږده دا د وخت نادودې مه راڅخه پوښته نور

بې د لمر د وړانگو به لمرگلیه! ژوندی پاتې شې؟
دلته شوه د بنکلو قحطي، زړه حسن پرسته نور

ولې فضلیار باندي چپه مېچنې گرځوي
خدای ته گوره راشه له دې کاره تېر شه وخته نور

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

نور سختې دلته شپې شوې، له دې کلي کډه وږم
ترخې د ژوند شپې شوې، له دې کلي کډه وږم

د مینې سمندر یم په لمبو کې مې ژوند خوښ دی
چې مړې په کې لمبې شوې، له دې کلي کډه وږم

چې ظلم پکې ځای دی اوس نیولې د جرگو
چې شاپې یې دېرې شوې، له دې کلي کډه وږم

نه غره کې کېږدی بنکاري، نه په کلي کې گودر
هر لور ته هدیرې شوې، له دې کلي کډه وږم

بدرنگ غوندي مخلوق ورته له بل ځای راروان دی
ترې کډه بنایستې شوې، له دې کلي کډه وږم

د ژبو گالۍ خپرې سپېرې شوې فضلیاره
شروع پکې نشې شوې، له دې کلي کډه وږم

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

لږ خو مې زړه دمه دمه کړه بيا که ځې هم نو خیر
يو وار خو سترگې رابنکاره کړه بيا که ځې هم نو خیر

يا مې تپي تپي زړگي ته شه پتۍ او ملهم
يا يې نور هم تغمه تغمه کړه بيا که ځې هم نو خیر

دا د چينار په شانتي دنګه بنگه ونه خو دې
لږ تاو راتاو، کړه وړه کړه بيا که ځې هم نو خیر

گېډۍ د زلفو دې له ځان سره همداسې مه وړه
بنه يې پر ما خوره وړه کړه بيا که ځې هم نو خیر

په خوله که بله وعده نه راکوې خیر دی گرانه
لږ يې په سترگو نوشته کړه بيا که ځې هم نو خیر

راشه دلبره فضليار دې ډېر نهیلی بنکاري
لږ يې پخلا، لږ يې ډاډه کړه بيا که ځې هم نو خیر

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

تنکي تنکي گلان په سپېره خاوره کې پرېږدې
دا ولې لارويان دې نيمه لاره کې پرېږدې

منم چې د اسانې ورځې بڼه مېړنی يار يې
خو درېغه سړی ډېر ژر بيا په گرانه کې پرېږدې

ای وخته! چې راځي خلک پر ځان باندې رامات کړې
چې ځې نو زنجيرونه يې په غاړه کې پرېږدې

بنکاري چې کله بنکار وکړي نو ځان سره يې يوسي
خو ته بيا سوري زړونه لويه لاره کې پرېږدې

راځې خو په نامه د پسرلي مگر افسوس چې
اغزي بيا د زرگي په دښته شاره کې پرېږدې

بنکارېږي فضلياره چې يې زړه دی درخوړين کړی
د خپل ژوندون کيسه چې نيمه ژباړه کې پرېږدې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

هره شپه راځي په خوب کې په خندا تا راپه ياد کړي
څه ساده او کليواله شان بڼکلا تا راپه ياد کړي

که د ورځې ستا خونخور ياد له رنځور زړه نه بهر کړم
تور ما بنام راته بلا شي سپوږمۍ بيا تا راپه ياد کړي

نا آرام زړونه چې واړه د آرام غېږه کې نغاړي
دا زړه سوانده نيمه شپه خوماته لا تا راپه ياد کړي

منظره يې چې ما ستا په تورو څڼو کې ليدلې
اوس نو هر يو سنځل گل جلا جلا تا راپه ياد کړي

فضليار به ستا له ياده گورستان ته کډه وکړم
خو په گور کې به بيا هم هره بلا تا راپه ياد کړي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

زما زړه چې ستا يادو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز
سمندر چې په لمبو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز

ساده نه دي بڼې پوهيږي چې د ناز افسون ځيگر خوري
خو پېغلو تې چې نخرو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز

چې آرام له نازه ډک ژوندون پرېږدي په خپله خوښه
ځي مجنون په سرو مېرو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز

نه هيڅ زور شته پرې نه ظلم، دا د ټول بدن واکمن زړه
چې په خپله پرهرو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز

ټول عالم بېغمه پروت چپه چوپتيا ده په جهان کې
فضليار چې شوگيرو کې ژوند کوي دا يې د ژوند راز

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

چې گلونه ستا وربل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه
امیدونه مې گوگل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

سپینو ستورو غونډې ټول ستا د نامه سپېڅلي توري
زما د زړه په تاج محل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

پسرلی په تنگرهار کې لنگوتو نه معلومېږي
د نارنج گلان هرول کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

زما زړه به په څه حال کړي چې پوځونه د بنکلاوو
ستا د سترگو په مورچل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

تا چې ځان سره څه وېلې فضلیاره په قلاوه
هغه ټول دادي غزل کې بيا شول ځای لیکه پر لیکه

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

زړه مې په سترگو دی مین د سینې څنگ نه مني
افغان جانان مې له جنګ ستړی دی نور جنګ نه مني

همېش ځمار وي او زنگېږي د خیالونو په تال
د چا په زړه کې چې وي مینه هغه بنگ نه مني

دوی له ټوپک سره بلد دي، صرف ماشه پېژني
لاس یې بېلچې ته نه ورځي ، زړه یې کولنګ نه مني

مین د سوي زړه نغمې بل څه کې نه ویني چې
بې د بلبل له فریادونو بل آهنگ نه مني

دغه پردیو رالوی کړي نور خیالونه لري
دا بې فرهنگه فرهنگ څه کوي فرهنگ نه مني

پښتون یې مه بوله چې یو د تورې شرنگ پېژني
خوشال خو ستایي د آدم د رباب ترنگ نه مني

خرې فضلیار ته خو مې ډېر د سره پالنگ وویل
خو په سنگر کې په شوگیر روږدی، پالنگ نه مني

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

لمر نور له غرونو پنا کېږي لږ خو راشه کنه
زړه مې نری نری خوږېږي لږ خو راشه کنه

د رقیبانو غمازانو هیڅ پروا مه لره
خیر چې هر څه اوس راپېښېږي لږ خو راشه کنه

د زړه په تل کې مې پرته دا ورستې شوې هیلې
ستا په راتلو چې راتوکېږي لږ خو راشه کنه

د ذهن پانه مې نور سپینه شي هر څه ترې هېر شي
صرف ستا تصویر پرې انځورېږي لږ خو راشه کنه

هغه تازه زړه مې باور وکړه چې بې له تانه
بس ورځ په ورځې مړای کېږي لږ خو راشه کنه

ته چې ترې لارې فضلیار بېچاره ټوله ورځ اوس
په لاره ځان سره غږېږي لږ خو راشه کنه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د يو چاپريک

کله ځان راڅخه ورك شي کله ورك شمه په ځان کې
کله خاورو کې اوسېږم کله سترگو د جانان کې

زما مينه اوستا کبر د افغان او جاپان غونډې
يو تر اوسه لارنځېږي ، بل اوسېږي په اسمان کې

ستا غمونه مې په زړه کې واه واه خومره بڼه بنکارېږي
لکه تيته چې رمه شي په سرسبز بيا بان کې

ددې وخت دا ناخبره مسلمان چې ترې کړېږي
ددې هرې يوې ستونزې د حل لار ده په قران کې

د فضيلې لومړنی غزل ټولګه

سپينو ستورو غوندي ټول يوه اسمان کې سره اوسي
دا پښتون، تاجک، اُزبک چا کرل پيدا په يو افغان کې

منم دا چې زما مينه دې په زړه کې شته خو دومره
لکه پروت چې کوچنی گل وي په ساحه دکهکشان کې

مقتديانو! فضليار غريب يو څه وسواسي شوی
خير که نن يې د بل چا نامه کره ياده په اذان کې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

پيالي دي بې اثره او کسندول دی خدای وهلی
هرڅه نه مزه لاره، جهان ټول دی خدای وهلی

پخوا چالاک شیطان ته هم، صرف یو لغمانی بس و
اوس خدازده څه پرې وشول، لغمان ټول دی خدای وهلی

کونړ نه څه گيله او نورستان نه څه امید دی
چې خپله د وختونو سندربول دی خدای وهلی

پرتوگ له پښو ووتو، نېکر او پطلون راغی
لونگی شوله بې قدره او پکول دی خدای وهلی

نور لارو، د اتني له هر میدانې ډېران جوړ شو
اوږدې څنې بې تابه شوې او ډول دی خدای وهلی

والله چې فضلیاره ملنگی کې هم څه نشته
تسپې بې اهمیتې شوې، کچکول دی خدای وهلی

لغمان

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

په اداگانو ، سترگکونو ، اشارو ولاړ دی
والله د بڼکلو ژوند خو ټول بس پر نخرو ولاړ دی

زما له زړه نه خو دا ستا غمونو جوړ کړ کابل
اوس نو پرې ځکه (سوله ساتی) د پردو ولاړ دی

خو به مو نورو ته وي سترگې د امید نیولې
کله به وایو چې هېواد مو پر پښو ولاړ دی

هسې چټي ترېنه دا خلك د خوښۍ تمه کړي
د عاشقۍ ژوندون خو ټول پر اندېښنو ولاړ دی

د ننگرهار گلاب ، زما زړه او انار د کنډار
درېواړه ویاړي چې یې رنگ ستا پر لېمو ولاړ دی

شېخه ! چې ولې مونږه تاته چندان ښه نه ښکارو؟
د خدای طاعت لکه چې ټول بس پر تسپو ولاړ دی

گلمخې! راشه مسافر یار دی خدای بیا راوستو
ورك فضلیار دې د گودر پر څنډو شنو ولاړ دی

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

***

بس ټولې سيمې د زرگي مې نور تر خولې ډکې دي
ستا له يادونو ددې بڼار واړه کوڅې ډکې دي

چې راځې نه، تصوير دې مه رالېږه څه پرې کوم
ستا تصويران خو څه لږ نه دي ترې باغچې ډکې دي

ددغه چم له پېغلو جونو به څوک څه گيله کړي
چې يې له زرو فسادونو نه وړې ډکې دي

خدايه ځنگلونه خو يې ورپېل اوس بل څه وايي
چې له الماسو ددې وران هېواد درې ډکې دي

دلته د ورځې هم ډاډه څوک گرځېدلای نه شي
داسې خو نه ده چې له ډاره مو صرف شپې ډکې دي

خدا خو څه کړې اداگانې هم پر خپل ځای پرېږده
والله د مينې له اثره دې گيلسې ډکې دي

يوه خو نه ده، دوه خو نه دي، درې څلور هم نه دي
د فضليار له غزلونو کتابچې ډکې دي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

اطرافيان

څه ساده خلک يو چې څوک راته راوگوري لږ
مونږه ورمونده کړو لاسونه ورته دواړه ورکړو

مونږ اطرافيان بس په هر چا کوو د خپلو گومان
څوک چې راپاڅي تلاشي ته مونږه غاړه ورکړو

دوی مو په شواړو واسکتونو کې بمان لټوي
مونږ ورته جيب نه موتي کورت راواخلو واره ورکړو

مونږ ساده خلک په ټگۍ او برگۍ نه پوهېږو
چې څوک مو خوښ شي نو بس زړونه په ولاړه ورکړو

د سر په بيه له خپل حق نه تېرېدلای نشو
دې ته حاضر يو چې دوستۍ کې ورته دواړه ورکړو

کابل- پوليس اکاډمي

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

کله کله ازاري شې گني نور د ژوند قرار يې
عشقه ! خومره بختور يې له يو زړه نه بل ته لار يې

کبرجنه ! خلک اخلي غلامان په لوړو بيو
زه چې هسې ستا غلام يم ته له ما څخه بېزار يې

سره شاديان څه په غرور درته راغلي وو وطنه!
خو له تانه خبر نه وو چې پرديو ته انگار يې

هجره! خير اوس خو مې يار يې، راته وايه چې دا ولې؟
د زړگي له غوښو پرته نور له هر څه نه بېزار يې

که پر زړه د فضليار دي بارانونه د غمونو
د نړۍ ډېرو غمو کې د جانان غمه سردار يې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

که ملامت یم او که نه یم نور توبه جانانه
خیر دی بڅښنه درنه غواړمه خفه جانانه

د سمندر زرګي په مینځ کې مې تاوېږي مدام
ستا د یادونو زوروره شان خپه جانانه

ولې له خپل پخواني کور داسې په څنګ تېرېږي؟
کله نا کله خو مې غېږې ته راځه جانانه

باور دې وشه ستا له تګ سره یو ځای ووته
زما له ژونده د خوښیو جنازه جانانه

نور به هغه خبره نه کړم چې ستا خوښه نه وي
نور به د هر کار درنه غواړم اجازه جانانه

باور مې نشي چې دې وشي هیڅ امکان نه لري
د فضلیار پرته له تانه ګوزاره جانانه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

که راغلي نو دا ستا د سترگو بڼکار درته دربنسیم
پر زړه به مې تر ټولو ستر پرهار درته دربنسیم

له غره راځوړند رود به درنه هېر کړي که دې ولید
ددغې گلالی جینی رفتار درته دربنسیم

شربت غوندي يې غرپ که ای د وخت غلام زلمیه!
نور څه درسره بنایي خو بس زار درته دربنسیم

کم عقل دی چې هر څه ورته وایم نه صبریري
دا زړه ، دا په اور سوی سور انگار درته دربنسیم

عجبه ده ، هر څه يې د دوستی په نامه وکړل
وژني ، وړانوني او بمبار درته دربنسیم

توبه! دا عزرائیل هم عجیبه غوندي انسان دی
هاپاس خو نه، جانان د فضلیار درته دربنسیم

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

قتل پسې بیا راوتي دوه غبرگې خونکاري دي
خدایه زړه مې ساته نن یې بیا سترگې ځماری دي

څنگه تر خوا درشمه او څرنگه دې بڼکل کړمه
شا او خوا لښکري د بېلتون خوني ولاړې دي

ستا په کشمیر مخ هندوې زلفې پیردارې خو
زما له افغاني غازې نظره سره ورانې دي

هیڅ د مینې راز او د عشق ناز پکې بڼکارېږي نه
څار دې شم له سترگو څنگه نن داسې ناگاري دي

خدای خبر چې بیا دغه د زانو کتارونه نن
کوم لور ته هجرت کوي پر کومه خوا روانې دي

ته خو نازنینې ځې راځې چې گوندي غلا یې کړې
پام کوه د زړه مې بدماشانې څوکیدارې دي

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

خدای خبر نور دې لاکوم وخت او زمانو ته پریښی
دا دومره غټ حساب دې یاره کومو شپو ته پریښی

تاسو پوهېږئ چې دا خدای پاک ولې غرب نه وهي؟
هغه یې هم افغان پکول او لنگوتو ته پریښی

ته چې ترې تلې نو خوب دې ولې وور له ځانه سره؟
ماشوم زرگی مې دې جانانه شوگیرو ته پریښی

ملا! را اوڅه له مسجد نه امامت څه کوي؟
سیاست دې ولې دې مضرو حشرو ته پریښی

د خلکو زړونه یې پر لاره باندې وکرل ټول
د فضلیار یې د زلفانو زولنو ته پریښی

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

مینه، خندا، ټوکه، ادا به بیا له کومه کوې
سختو حالتو کې دعا به بیا له کومه کوې

چې هم دې وژني او هم خوند په کې له ژونده ډېر وي
داسې نظر داسې مسکا به بیا له کومه کوې

غروره! پام کوه چې یار درنه خوابدی نشي
ساه اخیستل د زړه درزا به بیا له کومه کوې

وخته! دا خو بنکلي بې قدره نه کړې پام پرې کوه
داسې پښتو داسې تقوا به بیا له کومه کوې

سپوږمۍ په (لمر) ډېر ظلم مه کوه که مې شي گوره
ته به هم خواره شې رڼا به بیا له کومه کوې

د فضیلم لومړنی غزل ټولګه

دالی: دمرغو صبورجان او غيورجان تم!

کندهاري ياران چې کله راپه زړه سي بارا
په هغه دم مې نو زړگی ذره ذره سي بارا

دا ته نو چېرې يې چې نه بنکارېرې وه ظالمه !
هسې نه ژوند مې درپسې ايره ايره سي بارا

ژبه مې گونگه سي بيخي غزل ويلای نسّم
خو چې تا ووينم غزلې راشپوه سي بارا

بس گرده ورځ لکه پايلوچ ايله ايله گرځېرم
ته ځونه بنه يې چې رايا د سې ورځ مې بنه سي بارا

که بيا خوابدی سوي نو بيا به دا نړۍ ورانه سي
بيا به مې گرده سره زړه بس لولپه سي بارا

کندهار

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

دا پروا نه کړي چې څوک گېډې ته خواږه نه لري
سخته ده دا چې د يار سترگو ته رانجه نه لري

څوک چې ماغزه لري ضرور به هغوی غم هم لري
څوک چې په زړه نه لري غم هغوی ماغزه نه لري

د رقيب حق دی چې خپل ځان د خلکو سيال وگڼي
ځکه چې هيڅ په لمن داغ لکه کارغه نه لري

بنار کې مو کار نشته دی هر سړی اوزگار گرځېږي
کلي کې نشته دی اوبه ، غرمو غرڅه نه لري

وخت به بې خونده څنگه نه وي وخت به خود گډوډ وي
وخت بې غيرته په لمن کې پښتانه نه لري

په فضليار باندې ملگرو کې ډېر گران هغه دی
چې هم برېتونه ، هم وپښتان او هم باپه نه لري

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

سپين سان مې اوس په تورو سترگو خور دی که راځې
بس نور مې نو سفر د گور په لور دی که راځې

دا تاته زما تن چې نه زړگی لري نه روح
وه غمه د جانانه ! ډېر بڼه کور دی که راځې

یواځې همدا ته مې د رنځور زړگی ارزو یې
له نورو نعمتونو مې زړه تور دی که راځې

ظاهر وجود مې مه گوره چې روغ رمت ښکارېږي
دنده مې زړگی اخیستی اور دی که راځې

ها تا چې کبرجن گانه مغرور دې ورته وپلې
هماغه فضلیار درته سرتور دی که راځې

د عامې مروغیا مروغون - جلالکوت

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

يوې بهرني مېلمني ته!

گوره لومې ، جال او زولنو سره به نه راځې
زلفو تار په تار خورو ورو سره به نه راځې

دا خلک تيارو کې دي بلد سترگې يې برېښ کوي
دې ځای ته د لمر د پلوشو سره به نه راځې

مرگ دې راشي مرگ له دوی نه سل ځله بهتره دی
ژونده ! د بېلتون له تورو شپو سره به نه راځې

سترگې دې په کور کې پرېږده بيا راځه زما خواته
دلته دانه تېرو تمانچو سره به نه راځې

بې له ښکلو راشه فضليار دې هرکلی کوي
پام کوه د مرگ له پرېښتو سره به نه راځې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د مرنې او پښې خور، مری ناصري تم!

نهیلې مه شې خورې خپل پت به حتمي ساتي
ځوانان به وگورې چې څنگه خپلواکي ساتي

د ملالی سکنی خویندې نو په څه شوی تاسې؟
چې سنگرونه مو یواځې اوس زلمي ساتي

د څو ټیټ سترگو او پردو په سر دې نشي بدنام
ډېر زلمیان شته دی چې هوډونه ایوبي ساتي

که توپ، توپک، توره او ډال ورسره نه وي ، خیر دی
پښتانه بڼه دي په کورو کې تبرگي ساتي

زمونږ شپونکي اوس روږدي شوي په بېدیاوو کې دوی
خپلو رمو سره ضرور څو دانې سپي ساتي

کېدای شي دا ځل دغه چم لکه میوند وځلي
د ملالی خواص چې ځان کې (ناصری) ساتي

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

***

د گلاب د گل غوټۍ شولې که څنگه؟
ایله اوس نو د یاری شولې که څنگه؟

پولادي زړونه په یو نظر سکاره کړې
جادوگره بنگالی شولې که څنگه؟

دا چې تل د پېغلو مخکې یې روانه
سرلښکره ابدالی شولې که څنگه؟

په هر چا به لکه واوړه وربدلې
خو پر ما لکه رلې شولې که څنگه؟

څنگه لاس پر مخ حیرانه ودرېدلې؟
پنښمانه په خولگۍ شولې که څنگه؟

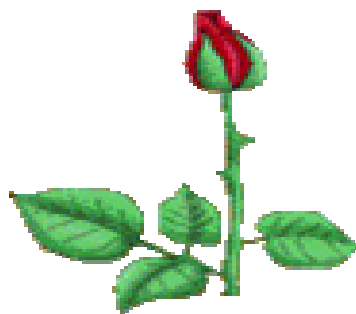

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

والله ډېر زيات ځورول دې اوس ياد کړي
نوره لاړې کابلسې شولې که څنگه؟

ستا دې مستو حرکاتو کړم بې خوده
ټوله جوړه له مستې شولې که څنگه؟

فضليار ته اوس غوسه او کنځل نه کړې
گلې! نوره سکني شولې که څنگه؟

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

ستا د سترگو، د کتلو بلا واخلم
ددې دوه غبرگو قاتلو بلا واخلم

ستا لپاره ستا د واړو غلامانو
د نړۍ د ټولو بڼکلو بلا واخلم

برند راوگوري بیا ځان سره مسکۍ شي
ددې درد ، ددې درملسو بلا واخلم

زه د ځان او که د ستاسې غوندې یاره
د تک زېر ، که د سرو گلوبلا واخلم

بنار دې ورک شي، د خپل کلي د پېغلوټو
د ټيکريو د وربلو بلا واخلم

د گلانو هر څوک اخلي فضلياره!
ستا په شانتې د بلبلو بلا واخلم

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

په عاجزی کوم غوښتنه پیره
کوه د زړه مې لږ پوښتنه پیره

روح او جسد مې دا ستا غبرگ مریدان
غواړي له تا سره لیدنه پیره

تک سپین بشر او تکې تورې جامې
مه کوه ډېره ټولوژنه پیره

خومره له کوډو او تاثیر ډکه وه
هغه اول ځلې کتنه پیره

د فضیلم لومړنی غزل ټولګه

درنه بې لارې شاعري مې نشي
بڼه يې په غور کړه څارنه پيره

چې هم شي خوږ، هم نازکخياله داسې
د تخيل غواړم روزنه پيره

که دې دا خواست د فضليار ومانه
نو سل او زر ځله مننه پيره

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

زړه، عقل که روح وایه چې کوم نه دی؟

دوی کې ستا په مینه چې مسموم نه دی؟

خوک دی د دوزخ د سرو لمبو لایق؟

چا ایمان راوړی ستا پر نوم نه دی؟

ډاگ دی، قبله نه ښکاري لمونځ څنگه کړم

کور د جانان هم راته معلوم نه دی

زړه مې په هر ست باندې پوهېږي اوس

اوس لکه پخوا غوندي ماشوم نه دی

پرته له تقوا، پرته له دین څخه

خوک وایي چې ژوند لکه زقوم نه دی

ټول دې اوس ترې په ښاپېرو پورې

وایي دا هلک د انسان زوم نه دی

زړه د فضلیار یې درې وړې کړ

چا وپلې چې غم دې بم اتوم نه دی؟

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د خاطر اړیدلې په لیکه

***

د انکار ټکو کې اقرار دې وکړ
گرانې! دا څه عجیبه کار دې وکړ

دا و نظر او که د غشو باران؟
چې دا زما د زړه پر بنار دې وکړ

تا په نفرت گوره هیڅ نه وو کړي
خو نن په مینه د زړه بنکار دې وکړ

زه یې ریښتیا کړم در په دره گلې!
هسې چټي د ناز ازار دې وکړ

د فضیلم لومړنی غزل ټولګه

ستوري دې ورکړل خال دې واخيستو ترې
اسمانه! چل زما په يار دې وکړ

هسې هم روږدې يې زړه ، خير دى که نن
ان تر سهاره انتظار دې وکړ

اوس (انالحق) څه؟ تا به هلته منم
چې دغه غږ پر سر د دار دې وکړ

واک دې د خولې نور فضليار ته ورکړ؟
دومره باور او پر ما خوار دې وکړ؟

د فضليار لومړنى غزل ټولگه

پام زړه! چې دې ژوند لکه گنډپر نشي
بيا د يو چا ياد درنه چاپېر نشي

کله څوک د يار رضا موندلای شي؟
څو پورې له خپلې رضا تېر نشي

هيڅکله فراق ورته ونه وايي
ژوند چې دې سور اور، خواړه گنډپر نشي

زړه! څه چې دې خوښه وي، کوه يې خو
پام کوه چې رب درڅخه هېر نشي

وامې وربدل ودې ويل هجر ته
پام چې فضليار درنه کوشېر نشي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

د خپل نامه په خوا کې (گل) لیکي
زما د نوم سره (بلبل) لیکي

زهرو او شاتو نه جوړ لیک رالېږي
چې یو سلام او یو کنځل لیکي

د وخت قلم د هغه چا پر تندی
چې ډېر وژونکی وي ، اتل لیکي

زه قافیې او ردیف نه پېژنم
د وطن غم پر ما غزل لیکي

زمونږه هر گاونډی خپل پلان کې
پاس د (چور) لفظ لاندې (کابل) لیکي

توری د (یار) په (فضل) خومره گران دی
په ځان پسې یې متصل لیکي.

د فضیلم لومړنی غزل ټولګه

***

ستا د مستي او نخروڅه کمی دی
د اباسین د څپو څه کمی دی

څله مې زړه باندي داغونه پوښتي
د یخ پر مخ د خولو څه کمی دی

زما غوښتنې که هر څو ډېرې دي
دا ستا په خوله د پلمو څه کمی دی

وايه د جنگ که د وړانیو وکړم؟
زمونږ د ژوند د کیسو څه کمی دی

دلته یې توپ او تانگ جوړه غږوي
په دې وطن د نغمو څه کمی دی

صرف ماتول یې زده کوه پی مخې!
تاته د زړه د بنیښو څه کمی دی

د فضلیار بې پروا خیاله! پام کړه
دلته د دار زولنو څه کمی دی

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

زړه ته يې زما چې زولسې نه کړې
لنډې لنډې زلفې دې اوږدې نه کړې

ولې هسې خون د مين زړه اخلې؟
پام کوه چې شونډې دې بيا سرې نه کړې

هسې خو رايې نه تر خو پورې چې
هيلې مې په زړه باندي ورستې نه کړې

زه اوس اموخته يم خوله په زور اخلم
گوره چې دې ځان بې حوصلې نه کړې

نور مې په مات زړه چې لوبې ونه کړې
هسې نه چې ځان ورباندي پرې نه کړې

غېږ ته د جانان به ور ونه رسې
خو چې فضلياره شپې رنې نه کړې

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

څنگه به له ما دومره ارزانه ته؟
ستا عشق به د سر په بیه مانه ته؟

دا خلک دې مونږ ته دُعاگانې کړي
مونږ که نه وای روس تر هندوستانه ته

کان د زمرودو خپله هم ژړل
کله چې وتو له بدخشانه ته

ولې دې افغانه دومره ژر پرېښود
ستا دُښمن روان و له جهانه ته

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

پاس فضا کې هم افغانان شته که څه؟
څنگه د باروت بوی له بارانه ته؟

راغلي خو له تللي دې ونه پوښتل
ولې له دې خاورې پښېمانه ته؟

مخه مې د (آه) تا ولې ونيوه؟
ستا له لاسه ان تر اووم اسمانه ته

هسې دې غزل د فضليار تم کړ
دا خو تر حمزه او تر کاروانه ته

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

قد د صنوبر لري دلبر ربه
حسن لکه لمر لري دلبر ربه

خلک يې باڼه بولي خو سترگو کې
سم لکه خنجر لري دلبر ربه

دا چې بې له وېرې ځي راځي دلته
ځان باندي باور لري دلبر ربه

تېر شي له تېر زړگي سوري کاندې
خومره خوږ نظر لري دلبر ربه

زړه نه دی ، له تکو تورو تېرو نه
جوړ سينه کې غر لري دلبر ربه

داسې نه چې صرف همدا بې رحمه ده
دغه شان تېر لري دلبر ربه

ورحمېرې ته پر فضليار باندي
زښته ډېر خطر لري دلبر ربه

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

پکې پیدا که د ژوند شور جانانه
جوړ که زما په زړه کې کور جانانه

لږه په شونډو کې مسکې غونډې شه
لږ مې زخمي زړه که ټکور جانانه

لرې کره نوره دنداسه له خولې نه
پر زړه مې مه بلوه اور جانانه

راځه د شرم له هسک غره راتېر شه
راشه په زړه مې شه راخور جانانه

څار دې شي زر بڼایسته او سل غنمرنگ
له تانه ای زما تک تور جانانه

په یو نظر چې زړه دانه وانه کړې
رب دې اوبه کره دغه زور جانانه

فضلیار مه وژنه په پڅه چاره
ورپسې راوړه دا ځل لور جانانه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

کله د ادم د رباب ترنگ شمه
کله د ابدال د تورې شرنگ شمه

کله غلیمان په ماته سر کړمه
کله خپلو وینو باندې رنگ شمه

شا مې د میدان په لوري نه شوله
مخامخ روان شمه غورځنگ شمه

زه د چا اتوم بم ته احتیاج نه یم
څار د خپل ولس له نام او ننگ شمه

زور د عقیدې مې خدایه کم نه کړې
هسې نه چې هر ډگر کې رنگ شمه

سرومال مې دواړه له وطنه څار
خبر که په دې لاره کې ملنگ شمه

د فضیلا لومړنی غزل ټولګه

وخت د ضرورت کې به ټوپک اخلم
نور به مل د بېل او د کولنگ شمه

زه پښتون زلمی اوس پوهېدلی يم
غواړم چې په پوهه کې هم دنگ شمه

مال او متاع رنگ د ژوندون نه گڼم
مینه کې چې پر شم نو بدرنگ شمه

غواړمه ملگرو فضلیار غوندې
بنکلوته په غاړه کې لونگ شمه

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

شا او خوا زما د سترگو اوس رڼه ده
پکې بله چې دا ستا د مخ ډيوه ده

د نړۍ منظرې ټولې مې شوې هېرې
ستا د سترگو څومره بڼکلې منظره ده

په نخرو د پېغلو ډله کې روانه
دا د سرو کالو جلی څومره خوږه ده

راځه مه ځه يو سات کښه د يار ياده!
سهار لري دی تر اوسه نيمه شپه ده

د خپل وران کابل بڼکلا چې مې ليدلې
د نړۍ له نورو بڼکلو مې توبه ده

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

ستا د مینې شنې نښترې پرې ولاړې
څه سرسبزه مې د شوخ زرګي دره ده

د کابل شاړ شویه ښاره! زیری زیری
ستا د پیغلو ډله بېرته راستنه ده

فضلیاره اوس په مینه ښه پوهېږي
خلک هسې درته وايي چې وره ده

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

سخت شولو گوزران، چې دا به څنگه شي
نه راځي جانان، چې دا به څنگه شي

زه درته پر ځمکه انتظار کړمه
ته شوې د اسمان، چې دا به څنگه شي

لوتې لوتې خاورې دې کړې، وران دې کړې
زما د زړه جهان، چې دا به څنگه شي

خلک د ژوندون په خوند مېرېږي نه
مونږ ورته حيران، چې دا به څنگه شي

بس د مرچو خټه باندي ناست دي ټول
زور دى او که ځوان، چې دا به څنگه شي

بڼه او بد نه گوري فضليار مني
ستا هر يو فرمان، چې دا به څنگه شي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

پرېږده ستا په سينه خور لکه ټيکری شم
د دې غيرو خلکو سترگو کې اغزی شم

ستا لومړۍ خندا شپېلۍ د اسرافيل وه
يوځل بيا وخانده شاباس چې ژوندی شم

سپېلنی يم خو د بنکلو وچکالي ده
ربه! يو بنکلی پيدا کړې چې لوگی شم

لېونی شم په ځنځيرنه سپری کېږم
خو چې يو سوک د يار وخورم نو سپری شم

سل گيلې او زر غوښتنې مې وي زړه کې
خو چې تاته درنژدې شم نو گونگی شم

د ماشوم غوندې مې نور غېږ کې وانخلې
راځه ته غېږې ته راشه چې زلمی شم

د فضيلی لومړنی غزل ټولګه

کله هر وخت کله لږ تم درځمه
د وخت له دوده سره سم درځمه

د گل په وار بورا دی کله منعه؟
ته مې ښکونځه زه به بیا هم درځمه

د سینې لار دې راته خلاصه پرېږده
د زړه کعبې ته په حرم درځمه

گله! که شا او خوا دې ټول اغزي شي
زه نیمه شپه سپور په شبنم درځمه

د بې شرمیو پلټیو نه پاک
لکه پښتو، لکه زمزم درځمه

چې مې په قدر باندې نه پوهېږې
خیر فضلیاره نور به کم درځمه

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

له هر کار نه يم وېستلی د يار سترگو
په زړگي يمه وېشتلی د يار سترگو

ساده سترگې مې په جنگ کله پوهېږي
هر ميدان ترينه گټلی د يار سترگو

څه دوه ، درې او يا څلور وارې خونه دی
په بار بار يمه رټلی د يار سترگو

نه پوهېږم چې کوم عيب، اخطار او ډاردی
زما سترگو کې ليدلی د يار سترگو

دا چې اوښکې مې له سترگو نه بهېږي
دغه حال رالورولی د يار سترگو

فضليار ته بل چا هيڅ ويلي نه دي
دا له کلي راشپلی د يار سترگو

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

ته که د بل شې ژوند به څه شي ياره
گومان مې نه شي چې دې وشي ياره

پرته له تانه خو سپرلي هم گوره
خزان خزان سپېره سپېره شي ياره

ژوندکې به داسې وخت هم راشي کله
چې مې د زړه داغونه بڼه شي ياره؟

ټول ارمانونه د نهيلي ژوند مې
په ځورېدو ځورېدو مړه شي ياره

خپله يې نه غواړې که ويې غواړې
کور به ويجاړ د بېلتانه شي ياره

زړه چې مې چا کې صميميت وگوري
نو ټول خواص يې د واره شي ياره

چې فضليار کله ستا سوچ کې لاړ شي
نو يې خولگۍ اوبه اوبه شي ياره

د فضليار لومړنی غزل ټولګۍ

دالۍ: خپل مش تره مولانا محمد ادریس (حقاني) ته! چې په
دېر ترخه وخت کې مې دېرې خورې شپې ورسره کړي

روح، زړه او جسد مې لور په لور شول نور
يو يې د اسمان دوه يې د گور شول نور

تور زما د سترگو ولې نه راځي؟
سپين زما د سترگو پسې تور شول نور

ای د ژوند اسرې! پرته له تانه خو
خوب، خوراک او څښاک راته پېغور شول نور

بس دی فضلياره په ژوند څه کوې
بخت او تخت دې دواړه رانسکور شول نور

ککړک

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

تا نه ډېر جانانه بل څوک نشته دی
نه پاس په اسمان او نه په ځمکه خوږ

ماته مې چرسې لالی رایاد کاندې
بوی د چرسو لگي پر ما ځکه خوږ

دوی وایي جانان دې نمک نه لري
زړه وایي جانان دی بې نمکه خوږ

وېوښتل یو چا چې پښتانه ولې
نه گڼي بل هیڅ څه تر ټوپکه خوږ؟

بیا هغه خبر وکړه چې وېل به دې
دا د ظالم زوی دی بې درکه خوږ

یاره فضلیاره فکر نه کوم
بل به نو کوم ځای وي تر (ککړکه) خوږ؟

پاس پچیر

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

ارمان ارمان ساتل يې نه پېژني
بنکلي فقط د زړونو وړه پېژني

ددي مهال ياران الفت څه کوي
دوی خو فقط پيسه او سره پېژني

زما په زړه کې يې عمرونه تېر کړل
خو ما تر اوسه پورې نه پېژني

زما غريب چې صيب ، جناب نه دی زده
نو ريښتيا څوک به ما په څه پېژني

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

بې له مينې چې ناشوني ده، دې چم کې
بله هره گناه شوني ده، دې چم کې

مينه ستا مې په زړه نوې روږدې نه ده
دا بلا ډېره لرغوني ده، دې چم کې

دا د زړه دا مينه ناکه شان مرغۍ مې
له تعجبه غونې غونې ده، دې چم کې

دا چې وايي مينه جرم دی گناه ده
دا وينا بالکل ريښتوني ده، دې چم کې

د الفت د بناپېرې، خدايه ته مل شې
ډوبه شوې نور تر ستونې ده، دې چم کې

فضلياره ته يو چا ته خواږه گورې
دا خبر گوره مرگوني ده، دې چم کې

ککړک - سره مروا

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

زړه کې مې دواړه روح او وينه لاشته
پکې ستا ياد پکې ستا مينه لاشته

چېرته به زړه شي له دې کلي صبر؟
چې پکې هاغه نازينه لاشته

بچي د کرکې ننگرهاره وايي
څنگه تر اوسه دلته مينه لاشته؟

راشه په خپل رنگ يې رنگينه کره نور
د ژوند په پاڼو کې مې سپينه لاشته

يو فضليار دی چې بې مينې گرځي
که دلته بل څوک هم بدبینه لاشته

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

يوې لانجمنې ښاپېرۍ تم!

***

يوازې ستا خو نه دي ډېرې دي يار
لانجې بېخي له حد نه تېرې دي يار

د خو بدرانگو او ترخو له لاسه
خوږې خبرې رانه هېرې دي يار

نيمه په کور نيمه په بند کې والله
مياشتې د ژوند مې داسې تېرې دي يار

اوسني وخت کې او ريښتيني مينه؟
دغه خبرې پخوا تېرې دي يار

ستا د سيالۍ پکې څوک نشته گني
جينکۍ دلته کې هم ډېرې دي يار

د زړه له غوښو مې تر اوسه پورې
ستا اداگانې لا چاپېرې دي يار

د فضيلې لومړنی غزل ټولګه

بڼه يې سپک لکه د خلي که جانانه
رقيبان مې غلي غلي که جانانه

دا سپېرو سپېرو وختونو پسې راشه
پسرلي غوندي يې ښکلي که جانانه

ستا پيکي ته زما زړه خدای پيدا کړی
سيخکي ترېنه راکولي که جانانه

خير د زړه له يو څه وينو څخه تېر شه
يوه سمه غزل وليکه جانانه

فضليار د خپلو بدو بخښله غواړي
تر مې اوښکي يې قبولي که جانانه

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

دالۍ: د خوځيانو په لورې کې د ملك محمد قياس دمرنې كورنۍ ته، چې پر جلاكوټ
د امريكايي بيمارپوړ پر مهال يې دېرې سنونزې په وږين تندي مراسرو كابلې وې.

خپلواکي مې د خپل قام راڅخه غواړي
له غلیم نه انتقام راڅخه غواړي

باغي روح مې د بدن قفس کې تنگ دی
د وحشت پر ضد قیام راڅخه غواړي

تنگ غیرت مې پېغورونه راكوي تل
هغه خپل شهید امام راڅخه غواړي

عجیبه ده چې تقوا په چا کې نه وي
هغه څنگه احترام راڅخه غواړي

فضلیاره مقتول زړه سره څه وکړم
د مسیح د خولې سلام راڅخه غواړي

لنډۍ-خوځيانې

د فضلیار لومړنۍ غزل ټولګه

زخمي دې نه کړي ياره په قسم دی خطرناک
تنکی مخ دې ترې ساته چې شبنم دی خطرناک

يو وخت به مې شي زړه ټوټې ټوټې هوا ته پورته
يو څوک يې مينځ کې پروت لکه د بم دی خطرناک

حيران يم چې دې څنگه دا مغروره دلاسا کړه
ملا صاحب! د ځان په څېر دې دم دی خطرناک

بس تک پسې بل تک شي په زړه غبرگ ټکونه راکړي
هر ناز يې په والله لکه لېرم دی خطرناک

وېرېرم د چا ياد يې ريښې غوڅې نه کړي خدايه
هر وخت د فضليار زړه ته اړم دی خطرناک

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

نا آرام زړه مې آرام راڅخه غواړي
ياره ستا د شونډو جام راڅخه غواړي

ستا ليدو سره نن ونه لږزېدلو
زړه مې ځکه اوس انعام راڅخه غواړي

يا مرگي او يا جانان، لاسليک دې وکړه
مینه داسې استعمال راڅخه غواړي

د زړگي مې بله هيڅ غوښتنه نشته
ستا يادونه تل مدام راڅخه غواړي

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

ژوند مې يوڅه، تن مې بل څه، روح مې نورڅه
ياره! بنه بد دې تمام راڅخه غواړي

ډېرڅه شته چې خوښ مې نه دي، خويي وایم
هغه ټول مې خپل عوام راڅخه غواړي

ته دا زړه، دا ستا د زلفو مېن گوره
لېونی په خپله دام راڅخه غواړي

يار به څنگه شي؟ دا زړه يې فضلياره!
هر سهار او هر ماښام راڅخه غواړي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

بس ډز ته وي تيارې دواړو غبرگو کې مرمۍ
جانان همپشه گرځوي په سترگو کې مرمۍ

يو وخت دلته تېر شوی چې نښتې به وې خدايه
په ونو، انسانانو او په چرگو کې مرمۍ

د بنسو او د خوړو تورو پر ځای پکې پرتې وي
په خولو د ځينو ځينو غنمرنگو کې مرمۍ

د وس يې خدايه نه يو په خپل فضل يې کړې شنډې
دا پورته الوتکو ځوانيمرگو کې مرمۍ

د فضيليا لومړنی غزل ټولګه

ته چې لږ شي ستا يادونه نور هم ډېر شي
دا درواغ دي "چې څه تېر شي هغه هېر شي"

که پلودي کړ ترې لرې ، لمر به خوار کړي
ټول شمسي نظام به ستا له مخ چاپېر شي

پر دې خوار زړه مې هيڅوک بريالي نه شول
چاته ترې د تورغر چاته پنجشېر شي

څه يوه ورځ خو مې نه ده، تل دا حال وي
څو زه لازه ورته نيسم جانان تېر شي

پر کابل د وحشت دور راپه ياد کړي
د يار ياد چې مې له زړه څخه چاپېر شي

دا څو بېته به په خلکو کې ژوندي وي
فضليار به له يارانو څخه هېر شي

د فضليار لومړنی غزل ټولګه

بې پوښتنې بې سلامه راغی نېغ څوک
په زرگي مې راداخل شو لکه تېغ څوک

د همدې لپاره خدای مونږ ته راکړي
سر به نه کړي ای وطنه له تا درېغ څوک

خدای مې یار ته هسې سترگې دي ورکړي
لکه ورکړي سپین بنامار ته لاس کې تېغ څوک

فکر نه کړم که جنت کې یې سات تېر شي
چې یو ځل د یار په مینه کې شي دېغ څوک

لکه زه چې یې د زړه وینې ورزېښتم
دې مجلس کې راته گوري داسې تېغ څوک

فضلیار بیخي له ځانه خبر نه و
خو په زړه کې یې بیا ناست و ابغ و بېغ څوک

د فضلیار لومړنی غزل ټولګه

د روانه اسناد ناکلمه!

روسان پر ټوله لاره، کوي خلکو ته کيسې
افغانه! ستا له ډاره، کوي خلکو ته کيسې

پکول که مې نړۍ کې، د مېراني يو سمبول دی
لونگی مې هم چلتاره، کوي خلکو ته کيسې

يو وخت به يو شمېر خلک، په نښتو اوازونو
د غرب په هره لاره، کوي خلکو ته کيسې

که اوس دې هغه تېر وختونه نشته پروا نه کړي
غزلې دې ناگاره کوي خلکو ته کيسې

د فضيلی لومړنی غزل ټولګه

دا جلی مې پاس په بلی خو ځلې لیدلې ده
ما خو په خطر کې نړۍ خو ځلې لیدلې ده

دروغ وایي د ځان د سپېڅلتیا په هکله دروغ وایي
(لمر) سره مې وربخ کې (سپوږمۍ) خو ځلې لیدلې ده

مور دې راته غله ښکاره شي ستا سترگې چې ووينم
ما یوه بې سترگو هوسۍ خو ځلې لیدلې ده

خدای خبر چې ولې یې ښېراوې هیڅ قبلیرې نه
رب ته په سجده مې خپرۍ خو ځلې لیدلې ده

پام چې فضلیاره د طالب په نوم منکر نشې
ستا په سر مې سپینه لونگی خو ځلې لیدلې ده

د فضلیا لومړنی غزل ټولګه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**